

Alje Kamphuis: 'Verdwaald in alle vragen' Uitgeverij van Praag, Amsterdam 2011. ISBN: 9789049026059 (Suicide/Psychose/Bipolaire Stoornis/PO/1) Zie ook: www.uvp.nl

Soort boek/Ziekte /Stijl: In *Verdwaald in alle vragen* beschrijft journalist Alje Kamphuis, broer van Ernst Kamphuis, zijn persoonlijke zoektocht naar de achtergronden van de suïcide van Ernst. Ernst Kamphuis stierf in 2008, na een geslaagde zelfdoding. Hij was oprichter van de Nederlandse punkband Ivy Green, beeldend kunstenaar en had last van een bipolaire stoornis en psychosen. Alje beschrijft hoe hij deskundigen en hulpverleners raadpleegt, en schrijft tussen zijn eigen ervaringen en vragen door ook over wat hij in literatuur vindt. Ook gaat hij in op de zelfdoding van Herman Brood en Anthonie Kamerling. Een informatief, goed geschreven, openhartig, ontroerend en indringend boek. Met een voorwoord van Alexander Pechtold, een lijst met geraadpleegde literatuur en relevante websites.

Over de schrijver: Alje Kamphuis is journalist en als verslaggever werkzaam bij NCRV-televisie (voorheen *Netwerk*, nu *Altijd Wat*). Hij was regisseur van het programma *Ook dat nog!* Alje schreef een biografie over het leven van topreporter Bettine Vriesekoop, en comédienne Sylvia Millicam.

Korte bespreking: Alje Kamphuis beschrijft in *Verdwaald in alle vragen* hoe hij worstelt met allerlei vragen, na de zelfdoding van zijn broer Ernst. Hij voelt zich schuldig en wil, als nabestaande, begrijpen hoe en waarom zijn broer suïcide heeft gepleegd.

Alje beschrijft hoe hij, na de dood van Ernst zijn huis inging, op zoek naar antwoorden op vragen. Hij wilde zien hoe hij het had gedaan, waar en waarom. Daarna bleef hij zoeken naar antwoorden, via geschreven documenten van en over Ernst, literatuur, door vragen te stellen aan hulpverleners en mensen uit de omgeving van zijn broer, en door deskundigen te raadplegen.

Alje vertelt ondertussen over zijn eigen schuldgevoelens, de machteloosheid, het verdriet en de pijn die hij heeft omdat zijn broer suïcide heeft gepleegd, er niet meer is. Hij schrijft ook over zijn ontmoetingen met Kris Kamerling, de broer van Antonie Kamerling en Xandra Brood, de vrouw van Herman Brood, zoekt overeenkomsten en verschillen.

Alje duikt in het leven van Ernst en gaat in op het ontstaan van zijn psychosen, de hulpverlening die hij zocht en kreeg, zijn levensstijl. Ernst leidde het liefst een leven met seks, drugs en rock en roll, kon niet tegen een gezapig leven. Toch had hij ook relaties, woonde een paar keer samen met vriendinnen, kreeg twee zoons. In 1996 kreeg Ernst zijn eerste psychosen. Daar zou hij regelmatig last van houden. In 2008 deed hij de geslaagde poging tot zelfdoding.

Wat viel op: Een aantal dilemma's en gevoelens waarmee nabestaanden van personen die suïcide hebben gepleegd worstelen, worden hier duidelijk besproken:

het schuldgevoel 'heb ik wel genoeg contact met hem gehad?' of had ik een telefoongesprek niet langer moeten laten duren?'. Vragen die gesteld worden om na te gaan of een suïcide voorkomen had kunnen worden, zoeken naar antwoorden op de waarom vraag en begrip voor de daad. Ze illustreren het verdriet en de machteloosheid die nabestaanden voelen.

Daarnaast zijn in dit boek bronnen besproken die naast het verhaal van Alje informatie kunnen geven. Hij hoopt dat het boek troost kan bieden of dat iemand die in de problemen zit, hulp gaat zoeken. En wellicht kan het boek leiden tot betere hulpverlening en preventie en meer begrip voor personen die tot zelfdoding overgaan. Wat mij betreft een geslaagde poging.

Citaten:Pag. 19-20: 'Ik loop naar het halletje, waar een witte stoel staat. Ik kijk omhoog en zie een verwarmingsbuis. Hier heeft hij het dus gedaan, denk ik. Ik ga op de stoel staan en vind op een plank een gitaarsnoer met een lus. Op hoofdhoogte ligt op een richeltje een half opgerookte sigaret. Ik probeer een voorstelling van zijn laatste minuten te maken. Het maakt me triest. (...) Ik probeer me te verplaatsen in zijn situatie. Die laatste uren van zijn leven moeten heel angstig en eenzaam zijn geweest.'

Pag.90: 'Normaal gesproken zou het artikeltje me niet zijn opgevallen, maar na het overlijden van Ernst draait mijn 'zelfmoordradar' op volle toeren. (...) Op internet kom ik een website tegen met een lijst van beroemde personen die door zelfdoding zijn gestorven. Suïcide blijkt van alledag en zonder aanzien des persoons voor te komen.'

Pag. 100-102: 'Ook op de werkkamer van psychiater Lidy Krijt hangteen kunstwerk van Ernst. (...) Lidy vertelt me dat bij Ernst de diagnose bipolaire stemmingsstoornis is gesteld. (...) Lidy vertelt dat het drugsgebruik van Ernst desastreuze gevolgen had.'

Pag.105: 'Ernst consulteert tijdens zijn ziekte naast Rivierduinen een acupuncturist, een homeopaat, het Riagg en Parnassia, een zorginstelling voorjongvolwassenen met psychotische aandoeningen. Het levert hem niet de permanente rust op waarop hij hoopt en hij glijdt verder af. Hij laat zich eind november 2007 een weekeinde opnemen op een gesloten afdeling van de kliniek en maakt er notities.'

Pag.144- 145: 'Voor mij ligt de agenda van Ernst uit 2008 . Ik ga meteen naar de eerste week van augustus. Ik heb sterk de behoefte om te weten hoe de laatste periode van Ernst eruit heeft gezien. Wat heeft hij gedaan? Wie heeft hij gesproken? Wat heeft hij gezegd? (...) En een dag later: 'Rein jarig, feliciteren, feestje, weet niet of ik het tot zo lang vol houdt!!!'

Het laatste zinnetje grijpt me naar de keel. Ik zie het als een aangekondigde dood. Vanaf 12 augustus is de agenda van Ernst pijnlijk leeg.'

Pag.178: 'In zo'n uitzichtloze situatie hoop je dat die persoon met hulp van een

psychiater op een rustige en waardige manier kan sterven. Gelukkig is er een aantal behandelaars die het aandurft.'

Pag.196:'In de periode na het overlijden van Ernst ruimen we met onze familie zijn huis op. We komen van alles tegen: stapels ansichtkaarten, ongeopende post en liefdesbrieven. Elk papiertje of bierviltje wordt nauwkeurig bekeken, omdat Ernst er iets van betekenis zou kunnen hebben opgeschreven. Het heeft iets intiems en het voelt vreemd om ineens zo midden in het leven te zitten van iemand die langbuiten mijn bereik was.'

Extra/Recensies: Zie: <http://casaluna.ncrv.nl/nieuwsblogs/alje-kamphuis-vrijdag-30-september>

<http://www.boekenwurm-en-pleeg.nl/2011/10/11/verdwaald-in-alle-vragen-alje-kamphuis> 'Mij heeft alles ook geraakt. Ik had al meer begrip gekregen voor een zelfgekozen dood. Maar *Verdwaald in alle vragen* heeft mij nog meer antwoorden gegeven. Gelukkig heb ik het nooit van dichtbij meegemaakt, dat iemand kiest voor de dood.

Dit verhaal is zo persoonlijk, zo intiem en gevoelig, er draait heel veel in mijn hoofd. Ik vind het een aanrader, voor iedereen, ook als je denkt dat je niets met dit onderwerp te maken hebt.'

<http://www.youtube.com/watch?v=ZYN7zmDjxRo>